

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นายสำราญ บุญหมั่น
ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4
2. นายมานิต พุทธิโยธา
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4
3. นายณรงค์ กันทอินทร์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 4

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นเมืองล้านนาเรื่อง สะล้อ
- แบบประเมินทักษะปฏิบัติ
- แบบทดสอบภาคความรู้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ เรื่อง สะล้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
แผนที่ 1 เรื่อง ประวัติและความสำคัญของสะล้อ เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

สะล้อเป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาที่มีมาแต่โบราณ เราควรอนุรักษ์การเล่นสะล้อ เพื่อให้เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมสืบต่อไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกประวัติและความสำคัญของสะล้อได้
2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการอนุรักษ์สะล้อได้

สาระการเรียนรู้

- ประวัติและความสำคัญของสะล้อ
- การอนุรักษ์ดนตรีพื้นเมืองสะล้อ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำภาพการบรรเลงเพลงพื้นเมือง โดยเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาให้นักเรียนดู สนทนาซักถามถึงประสบการณ์ของนักเรียนว่าเคยเห็นวงดนตรีพื้นเมืองที่ไหน เมื่อไร ในงานอะไร
2. ครูเปิดเทปเพลงพื้นเมืองที่บรรเลงโดยเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาว่าเหตุใดในปัจจุบันจึงหาได้ยากและกำลังสูญหายไป

ขั้นการเรียนรู้

3. ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของนักเรียนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาที่นักเรียนรู้จัก และอภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงเรื่องเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนา
4. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 คนให้ศึกษาใบความรู้จำนวน 3 ชุด ชุดที่ 1 ประวัติของเครื่องดนตรีพื้นเมือง สะล้อ ชุดที่ 2 ความสำคัญของสะล้อ ชุดที่ 3 วิธีการอนุรักษ์ดนตรีพื้นเมืองล้านนา โดยในการศึกษาไปงานในแต่ละชุดใช้เวลา 10 นาที ผลัดเปลี่ยนกันจนครบทุกกลุ่ม

ขั้นสรุป

5. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปถึงประวัติ ความสำคัญ และวิธีการอนุรักษ์ดนตรีพื้นเมือง
ล้านนา

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง ประวัติ ความสำคัญ และวิธีการอนุรักษ์ดนตรีพื้นเมือง
ล้านนา

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ภาพการบรรเลงเพลงพื้นเมืองโดยเครื่องดนตรีพื้นเมือง
2. แอบบันทีกเสียงเพลงพื้นเมือง
3. เครื่องบันทึกลาย
4. ใบความรู้ที่ 1 ประวัติของเครื่องดนตรีพื้นเมือง สะล้อ
5. ใบความรู้ที่ 2 ความสำคัญของสะล้อ
6. ใบความรู้ที่ 3 วิธีการอนุรักษ์ดนตรีพื้นเมืองล้านนา
7. ใบงาน
8. แบบทดสอบ เรื่อง ประวัติ ความสำคัญ และวิธีการอนุรักษ์ดนตรีพื้นเมืองล้านนา

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

1. การสังเกต

- การตอบคำถาม
- ความร่วมมือ

2. การตรวจผลงาน

- ใบงาน
- แบบทดสอบ

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ประวัติและความสำคัญของสะล้อ

ประวัติของสะล้อ

สะล้อเป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาประเภทเครื่องตี ซึ่งนับได้ว่าเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของล้านนาที่ได้สืบทอดมาแต่โบราณ

ธีรยุทธ ขวงศรี ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของของเครื่องดนตรีพื้นเมืองวงสะล้อ – ซึ่งว่าได้รับอิทธิพลมาจากชมพูทวีปที่หลังไหลผ่านอาณาจักรมอญเข้ามา ส่วนอาณาจักรล้านนาคนตรีชนิดแรกที่ปรากฏคือ เป็ยะ ส่วนสะล้อและซึ่งนั้นมาพร้อมกับเป็ยะแต่เล่นได้แพร่หลายกว่าเพราะฝึกฝนได้ง่ายกว่าเป็ยะ การเล่นดนตรีพื้นเมืองล้านนาเริ่มแรกมาจุดประสงค์ คือ ใช้เป็นอุปกรณ์ในการแ้วสาวต่อมาจึงพัฒนาเป็นวงดนตรีขึ้นแล้วนำไปบรรเลงในงานต่าง ๆ

ธนิต อยู่โพธิ์ ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของของเครื่องดนตรีพื้นเมืองวงสะล้อ – ซึ่งว่า ได้รับอิทธิพลมาจากจีนจะเห็นได้จากซึ่งซึ่งมีรูปร่างคล้ายหะฉิน หรือพิณวงเดือนของจีน เพราะคนไทยและคนจีนนั้นตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้ชิดติดต่อกันคงจะแลกเปลี่ยนหรือเอาอย่างกันและ

มณี พยอมยงค์ ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของของเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาว่า เป็นเครื่องดนตรีของล้านนาโดยเฉพาะ ซึ่งมีเครื่องดนตรีปรากฏในวรรณกรรมล้านนา เช่น มหาชาติกัณฑ์มัทรีว่า “มีทั้งซึงและสะล้อ มีทั้งปี่ห้อยส่งเสียงดีสระใน จักดีหื้อสนั่นด้วยเบงตรา”

แม้ว่าจะไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนว่าเครื่องดนตรีสะล้อนั้นมาจากที่ใด แต่ก็สันนิษฐานได้ว่า สะล้ออาจได้รับอิทธิพลมาจากประเทศใกล้เคียงของเราโดยผ่านทางมอญ อินเดีย จีน หรือประดิษฐ์คิดค้นขึ้นในล้านนาไทยของเราเอง อย่างไรก็ตามสะลอก็นับได้ว่าเป็นเครื่องดนตรีล้านนาที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของล้านนาไทย

ใบความรู้ที่ 2

ความสำคัญของสะล้อ

สะล้อเป็นคำเดียวกันกับคำว่า ทรอ (ซอ) ซึ่งเอกสารโบราณบางฉบับเขียนว่า ตะล้อ ฆลอ เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านล้านนาใช้เล่นกับซึงหรือบรรเลงเดี่ยวก็ได้ สะล้อมีกล่องเสียงทำด้วยกะลามะพร้าวและคันสะล้อใช้ไม้เนื้อแข็ง สะล้อมีรูปทรงคล้ายซออยู่ซึ่งเป็นเครื่องสายของคนตรีไทย ในส่วนของรายละเอียดอาจแตกต่างกัน เป็นต้นว่ากล่องเสียงหรือกะลามะพร้าวของสะล้อด้านหน้าปิดด้วยไม้บาง ๆ ส่วนซอผู้นั้นปิดด้วยหนังและสายสะล้อใช้สายลวดหรือสายกีตาร์ ส่วนซอผู้นั้นใช้สายเอ็นหรือสายไหม สะล้อเป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านล้านนาใช้วิธีการเล่นโดยการสี โดยมีคันชักที่ใช้หางม้า แต่ปัจจุบันหางม้าหายากจึงใช้สายเอ็นเล็ก ๆ แทน เอหางม้าหรือสายเอ็นหลาย ๆ เส้นมาจึงแล้วดึงเข้ากับไม้คันชักจนได้ความตึง จากนั้นก็ใช้ยางสนหรือใช้จี้ชะง่า (จี้ชะง่ามีสองชนิดคือจี้ชะง่าจากมูลของสัตว์ประเภทผึ้งชนิดหนึ่งและจี้ชะง่าจากยางไม้ประเภทยาง) ซึ่งมีคุณสมบัติเหมือนยางสน นำมาลูบไปที่หางม้าหรือสายเอ็นเพื่อทำให้เกิดการฝืดในการเสียดสีระหว่างหางม้ากับสายสะล้อ การเสียดสีทำให้เกิดเสียงขึ้นมา

สะล้อ เป็นเครื่องดนตรีที่มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนล้านนามาแต่โบราณ เดิมสะล้อเป็นเครื่องดนตรีที่หนุ่มสมัยก่อนใช้เป็นอุปกรณ์ในการแอ้วสาว หรือการจีบสาวของชายหนุ่มในภาคเหนือ โดยจะใช้เล่นไปตามทางเดินเพื่อให้เสียงดนตรีทำหน้าที่เป็นเพื่อนเดินทางและเป็นเครื่องปลอบใจยามเดินทางเวลากลางคืน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องบอกชาวบ้านในหมู่บ้านที่เดินทางไปถึงว่ามาอย่างมิตร สะล้อสามารถใช้บรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาชนิดอื่นได้อีก เช่น ซึง ขลุ่ย ฉิ่ง ฉาบ กลอง เรียกว่า วงดนตรีสะล้อ – ซึง ใช้บรรเลงในงานต่างๆ เช่น งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ รวมทั้งงานเกี่ยวกับพิธีกรรมและความเชื่อ เช่น การบรรเลงประกอบพิธีพืชมงคล และอื่น ๆ อีกด้วย

ใบความรู้ที่ 3

การอนุรักษ์ดนตรีพื้นเมือง

สะล้อเป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาที่มีความสำคัญชนิดหนึ่ง แต่ในปัจจุบันมักไม่ค่อยพบเครื่องดนตรีชนิดนี้มากนัก เนื่องจากคนรุ่นใหม่ไม่ให้ความสนใจและนิยมใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลงในงานต่าง ๆ แทน ทำให้การบรรเลงดนตรีพื้นเมืองวงสะล้อ – ซึง หาดูได้ยากและนับวันจะสูญหายไป ดังนั้นเราทุกคนจึงควรช่วยกันอนุรักษ์ให้คงอยู่คู่แผ่นดินล้านนาสืบต่อไป ซึ่งมีวิธีการอนุรักษ์เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ ดังนี้

1. ควรมีการสนับสนุนผู้ที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีพื้นเมือง โดยให้กำลังใจหรือให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ
2. ซื่อเพลงที่บรรเลงด้วยดนตรีพื้นเมืองมาฟังตามลิขสิทธิ์ที่ถูกต้อง
3. หัดเล่นดนตรีพื้นเมืองภาคเหนืออย่างน้อย 1 ชิ้น
4. ส่งเสริมเด็กรุ่นใหม่รู้จักเครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ

ใบงาน

คำสั่ง จากใบความรู้ที่ 1-3 ให้นักเรียนตั้งคำถามและเขียนคำตอบลงในกระดาษ
จำนวนใบความรู้ละ 2 ข้อ

ใบความรู้ที่ 1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ 2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ 3

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....เลขที่.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบทดสอบ

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาทคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. สะลือเป็นเครื่องดนตรีชนิดใด

ก. เครื่องดีด	ข. เครื่องสี
ค. เครื่องตี	ง. เครื่องเป่า
2. ในสมัยก่อนการเล่นเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนามีจุดประสงค์ในข้อใด

ก. เพื่อใช้บรรเลงต้อนรับนักท่องเที่ยว	ข. เพื่อใช้บรรเลงในงานปอยหลวง
ค. เพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน	ง. เพื่อใช้บรรเลงขณะไปแอ่วสาว
3. เครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาสันนิษฐานว่ามาจากที่ใด

ก. จีน	ข. ลาว
ค. พม่า	ง. ประเทศใกล้เคียงและประเทศไทย
4. เครื่องดนตรีชนิดใดไม่ใช่เครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนา

ก. พิณวงเดือน	ข. ซึง
ค. ขลุ่ย	ง. ฉาบ
5. ข้อใดไม่ได้เป็นชื่อเรียกของ สะลือ

ก. ทรอ	ข. ฆลอ
ค. กะลอ	ง. ตะลือ
6. เราใช้วัสดุใดมาถูที่หางม้าหรือสายเอ็นเพื่อทำให้เกิดการฝืดซึ่งทำให้เกิดเสียงขึ้น

ก. ยางสน	ข. ยางพารา
ค. ยางลบ	ง. ยางพลาสติก

แผนการจัดการเรียนรู้คณิตพื้นฐานพื้นเมืองภาคเหนือ เรื่อง สะลื้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
แผนที่ 2 เรื่อง ส่วนประกอบและลักษณะของสะลื้อ เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

สะลื้อเป็นเครื่องดนตรีประเภทสี สะลื้อมี 3 ขนาด คือ สะลื้อเล็ก สะลื้อกลาง สะลื้อใหญ่ สะลื้อประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้ กล้องเสียง หน้าซอหรือตาดสะลื้อ คันสะลื้อ ลูกบิด สายสะลื้อ รัตอก ก๊อบหรือหย่อง คันชักหรือ กัง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกชื่อส่วนประกอบของสะลื้อได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีเก็บรักษาสะลื้อได้

สาระการเรียนรู้

- ส่วนประกอบและลักษณะของสะลื้อ
- การเก็บรักษาสะลื้อ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำสะลื้อให้นักเรียนดู สันทนาซักถามถึงส่วนประกอบของสะลื้อที่นักเรียนรู้จัก

ขั้นการเรียนรู้

2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายซักถามถึงส่วนประกอบและลักษณะของสะลื้อ โดยใช้สะลื้อที่เป็นของจริงประกอบการอธิบายส่วนประกอบและลักษณะของสะลื้อ
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน แจกบัตรคำส่วนประกอบของสะลื้อ จำนวน 8 บัตรคำให้แต่ละกลุ่ม ให้นำบัตรคำส่วนประกอบของสะลื้อมาติดบนรูปภาพสะลื้อกลุ่มใดถูกต้องและรวดเร็วมากที่สุดจะเป็นผู้ชนะ แข่งขันกัน 3 รอบ
4. ให้กลุ่มของนักเรียนระดมความคิดช่วยกันหาวิธีเก็บสะลื้อที่ถูกต้องวิธีพร้อมทั้งแสดงเหตุผล
5. ตัวแทนของนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองานและปฏิบัติวิธีการเก็บสะลื้อ
6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงวิธีการเก็บสะลื้ออย่างถูกต้อง
7. ให้นักเรียนทำใบงานเรื่องส่วนประกอบและลักษณะของสะลื้อ

ขั้นสรุป

9. ให้จับฉลากรายชื่อนักเรียนออกมานำบัตรคำส่วนประกอบของสะลือมาติดบนรูปภาพสะลือและให้นักเรียนทุกคนตัดสินใจว่าถูกหรือไม่ และสรุปถึงวิธีการเก็บสะลืออย่างถูกวิธีและให้นักเรียนเก็บสะลืออย่างถูกวิธี

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. สะลือ
2. บัตรคำส่วนประกอบของสะลือ จำนวน 8 บัตรคำ 2 ชุด (กล่องเสียง ตาดสะลือ คันสะลือ ลูกบิด สายสะลือ รัดอก กีบหรือหย่อง คันชักหรือก้ง)
3. รูปภาพสะลือ จำนวน 2 ภาพ
4. ใบงาน เรื่อง ส่วนประกอบและลักษณะของสะลือ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การสังเกต

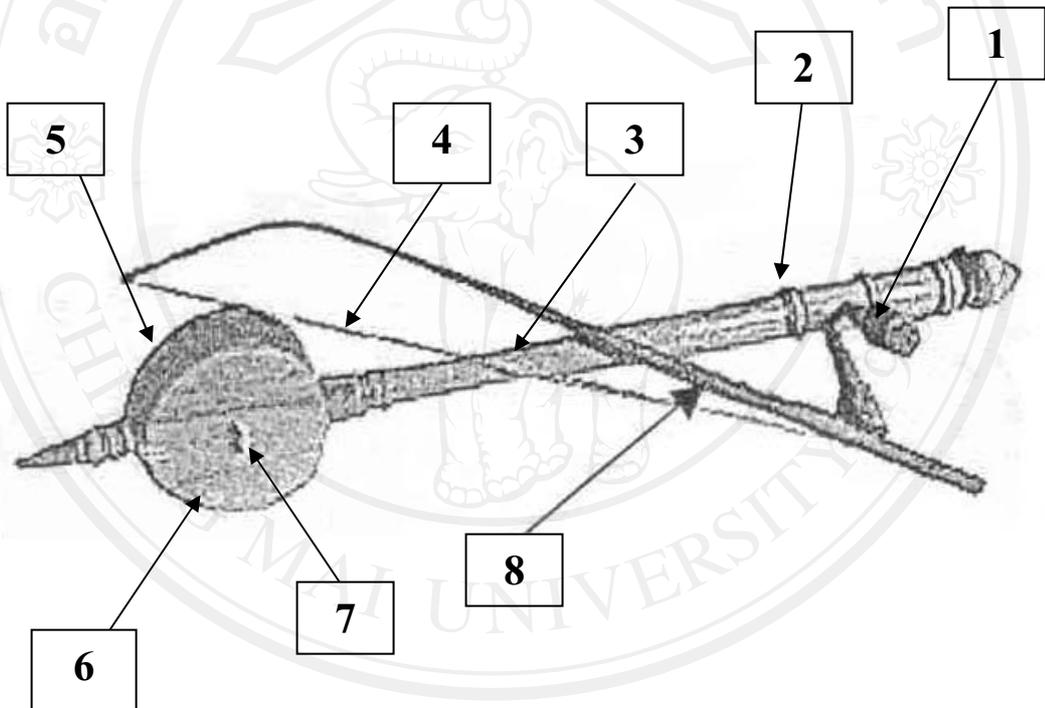
- การอภิปราย
- การรายงาน

การตรวจผลงาน

- ใบงาน เรื่อง ส่วนประกอบและลักษณะของสะลือ

โบราณ

เรื่อง ส่วนประกอบและลักษณะของสะดือ

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนชื่อส่วนประกอบของเซลล์ให้ถูกต้อง

หมายเลข 1 เรียกว่า

.....

หมายเลข 2 เรียกว่า

.....

หมายเลข 3 เรียกว่า

.....

หมายเลข 4 เรียกว่า

.....

หมายเลข 5 เรียกว่า

.....

หมายเลข 6 เรียกว่า

.....

หมายเลข 7 เรียกว่า

.....

หมายเลข 8 เรียกว่า

.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ เรื่อง สะล้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 แผนที่ 3 เรื่อง วิธีการเล่นสะล้อ เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การบรรเลงสะล้อนั้นสามารถบรรเลงได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ผู้ชายและผู้หญิงจะนั่งพับเพียบ โดยใช้นิ้วมือซ้ายกดลงบนสายของสะล้อ มือขวาจับคันทักสะล้อเพื่อใช้ตีสะล้อ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถนั่งตีสะล้อและตีกันทักได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถตีสะล้อได้ตามระดับเสียงที่กำหนดให้ได้

สาระการเรียนรู้

วิธีการนั่งตีสะล้อ การตีกันทัก การกดนิ้วตามระดับเสียง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนอาสาสมัครผู้หญิงหนึ่งคนและผู้ชายหนึ่งคนออกมาลองสาธิตทำนองตีสะล้อ และให้อธิบายว่าทำไมถึงคิดว่านั่งตีสะล้อเช่นนั้น

ขั้นสอน

2. ครูนำภาพการนั่งตีสะล้อให้นักเรียนดูและร่วมกันสนทนาถึงการนั่งตีสะล้อที่นักเรียนเคยเห็นในที่ต่าง ๆ ทั้งการนั่งตีสะล้อของผู้หญิงและผู้ชาย

3. สอบถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องระดับเสียงและโน้ตสากล

4. ดัดแผนภูมิโน้ตดนตรีสากลทั้ง 7 ระดับเสียง พร้อมทั้งอักษรย่อของโน้ตแต่ละตัว

5. ครูสาธิตการอ่านโน้ตดนตรีสากลตามระดับเสียง ให้นักเรียนฝึกการอ่านโน้ตดนตรีสากลตามระดับเสียงตามครู

6. ครูสาธิตวิธีการนั่งและการตีสะล้อที่ถูกต้อง ให้นักเรียนทำตามโดยนักเรียนชายและนักเรียนหญิงจะนั่งพับเพียบ

7. ครูแจกวิธีการตีสะล้อตามระดับเสียงโน้ตสากลให้นักเรียน ครูสาธิตวิธีการตีสะล้อตามตัวโน้ตทีละตัวให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ

8. ให้นักเรียนจับคู่กัน ครูแจกแบบฝึกการสีสละตามโน้ตดนตรีสากลให้นักเรียน
ฝึกปฏิบัติเป็นคู่

9. ให้สีสละตามแบบฝึกพร้อมกันทุกคน
ขั้นสรุป

10. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการนั่งเล่นสละ การดึงคันชัก และการกดนิ้ว
ตามตัวโน้ต

11. ให้นักเรียนสีสละตามแบบฝึกทีละคู่ และให้นักเรียนคู่อื่นช่วยดูว่าถูกต้องหรือไม่และ
ครูช่วยดูแลแก้ไขให้ถูกต้อง

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ภาพการนั่งสีสละ
2. แผนภูมิโน้ตดนตรีสากลทั้ง 7 ระดับเสียง
3. ภาพวิธีการสีสละตามระดับเสียงโน้ตสากล
4. แบบฝึกการสีสละ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การสังเกต

- การตอบคำถาม

การปฏิบัติ

- วิธีการนั่งสีสละ
- การดึงคันชัก
- การกดนิ้วตามระดับเสียง

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ เรื่อง สะล้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนที่ 4 เรื่อง ประวัติและโอกาสที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มเป็งและเพลงล่องแม่ปิง

เวลา 1 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

เพลงพื้นเมืองส่วนใหญ่จะเป็นสั้น ๆ ใช้เล่นซ้ำหลาย ๆ รอบ เพลงปี่มเป็งเป็นเพลงบรรเลงที่ไม่มีเนื้อร้องมีทำนองที่สนุกสนาน นิยมบรรเลงในงานต่าง ๆ เพลงล่องแม่ปิงเป็นเพลงที่มีทำนองอ่อนหวาน เนื้อเพลงให้ข้อคิดเตือนใจสาวเหนือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกประวัติและ โอกาสที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มเป็งและเพลงล่องแม่ปิงได้
2. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบจังหวะและอารมณ์เพลงของเพลงปี่มเป็งและเพลงล่องแม่ปิง ได้

สาระการเรียนรู้

เพลงปี่มเป็งและเพลงล่องแม่ปิง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. เปิดซีดีรวมการบรรเลงด้วยดนตรีพื้นเมืองเพลงปี่มเป็งและเพลงล่องแม่ปิงให้นักเรียนทายและเล่าถึงประสบการณ์ที่เคยได้ยินในโอกาสใด

ขั้นการเรียนรู้

2. สนทนาถึงโอกาสที่นักเรียนได้ยินการบรรเลงเพลงด้วยดนตรีพื้นเมือง
3. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 2 คน แจกใบความรู้และใบงานให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและทำใบงาน
4. ให้นักเรียนเล่นเกมหาให้ตีมีรางวัล โดยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาอับัตรคำถามอ่านดัง ๆ ให้เพื่อนในห้องได้ยินและหาบัตรคำตอบ กลุ่มใดที่หาบัตรคำตอบได้เร็วและถูกต้องจะได้คะแนน 1 คะแนน กลุ่มไหนได้คะแนนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ

5. ให้นักเรียนฟังการบรรเลงเพลงด้วยดนตรีพื้นเมืองล้านนาในเพลงป๋มเป็งและเพลงล่องแม่ปิง ให้สังเกตจังหวะและความรู้สึกที่ได้ฟังเพลงแล้วครุณักเรียนร่วมกันอภิปรายเปรียบเทียบถึงจังหวะและอารมณ์เพลงป๋มเป็งและเพลงล่องแม่ปิง

ขั้นสรุป

6. ทำแบบทดสอบ เรื่อง ประวัติที่มา โอกาสที่ใช้บรรเลงเพลงป๋มเป็งและเพลงล่องแม่ปิง และสรุปเปรียบเทียบจังหวะและอารมณ์ของเพลงทั้งสอง

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ภาพการบรรเลงเพลงด้วยดนตรีพื้นเมือง
2. ใบความรู้ เรื่อง ประวัติและโอกาสที่ใช้บรรเลงเพลงป๋มเป็งและเพลงล่องแม่ปิง
3. ใบงาน
4. เกมหาให้ดี มีรางวัล
5. แผ่นซีดีรวมเพลงป๋มเป็งและเพลงล่องแม่ปิง
6. แบบทดสอบเรื่อง ประวัติที่มา โอกาสที่ใช้บรรเลงเพลงป๋มเป็งและเพลงล่องแม่ปิง

จำนวน 10 ข้อ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การสังเกต

- สังเกตการตอบคำถาม
- ความร่วมมือ

การตรวจผลงาน

- ใบงาน
- แบบทดสอบ

ใบความรู้

เรื่อง ประวัติและโอกาสที่ใช้บรรเลงเพลงปทุมเป็งและเพลงล่องแม่ปิง

เพลงพื้นเมืองส่วนใหญ่จะเป็นสั้น ๆ ใช้เล่นซ้ำหลาย ๆ รอบ เพลงพื้นเมืองที่นิยมเล่นมักเป็นเพลงบรรเลงที่ไม่มีเนื้อร้อง สำหรับเพลงที่มีเนื้อร้องประกอบมักเป็นเพลงขอ เช่น เพลงทำนองซอฮื้อ ซอพม่า และเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ เช่น เพลงล่องแม่ปิง

เพลงปทุมเป็ง

เพลงปทุมเป็งเป็นเพลงบรรเลงที่ไม่มีเนื้อร้องนิยมบรรเลงอยู่ทั่วไปในล้านนา มีชื่อเรียกต่างกันตามท้องถิ่น เช่น ปทุมเหม้น ขงเป็ง ปทุมเปง เป็นต้น เพลงปทุมเป็งเป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะชั้นเดียว มีทำนองที่สนุกสนาน นิยมบรรเลงในงานงานพิธีและงานมงคลต่าง ๆ เช่น ขึ้นบ้านใหม่ งานบุญ ต่าง ๆ

เพลงล่องแม่ปิง

เพลงล่องแม่ปิงเป็นเพลงที่นิยมบรรเลงในล้านนา มีทำนองเพลงอ่อนหวาน เป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะ 2 ชั้น สันนิษฐานว่าชื่อเพลงนี้ได้แต่งให้มีลักษณะคล้ายกับเพลงล่องน่าน ในบางท้องถิ่นเรียกเพลงล่องแม่ปิงว่า เพลงน้ำใจหรือเพลงกล่อมนางนอน มักใช้ในงานพิธีและงานมงคลต่าง ๆ เช่น ขึ้นบ้านใหม่ งานบุญ เนื้อเพลงให้ข้อคิดเตือนใจสาวเหนือ ดังนี้

ดอกบัวตองนั้นบานอยู่บนยอดคอย ดอกเอื้องสามปอยบ่เกยเบ่งบานบนลานพื้นดิน

ไม้ใหญ่ไพรสูงนกยูงมาอยู่กิน

เสียงซึ่งสะลือจ้อยขอเสียงพิณ

คู่กับแดนดินของเวียงเจียงใหม่

สาวเจ้าควรภูมิใจบ่ลืมว่าเฮาลูกแม่ระมิงค์

คนงาม ๆ ต้องงามคู่ความเด่นดี

ต้องฮักศักดิ์ศรีของกุลสตรีแม่อยู่แม่ญิง

เยือกเย็นสดใสเหมือนน้ำแม่ปิง

มันคงจริงใจฮักใครฮักจริง

สาวเอยสาวเวียงพิงค์สาวเครือฟ้าเคยชมชาน อีกแม่สาวบัวบานนั้นคือนิทาน

สอนใจ

ใบงาน

เรื่อง ประวัติและโอกาสที่ใช้บรรเลงเพลงป๋มเป้งและเพลงล่องแม่ปิ้ง

คำสั่ง จงตอบคำถามถูกต้อง

1. ลักษณะของเพลงพื้นเมืองเป็นอย่างไร

.....

2. เพลงป๋มเป้งเป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะกี่ชั้น

.....

3. เพลงป๋มเป้งเป็นเพลงที่มีเนื้อร้องหรือไม่

.....

4. เพลงป๋มเป้งมีทำนองเพลงที่ฟังแล้วเกิดความรู้สึกอย่างไร

.....

5. เพลงป๋มเป้งมีชื่อเรียกหลายชื่อ อะไรบ้าง

.....

6. เพลงล่องแม่ปิ้งเป็นเพลงที่มีทำนองเพลงอย่างไร

.....

7. เพลงล่องแม่ปิ้งมีลักษณะทำนองคล้ายกับเพลงใด

.....

8. เพลงล่องแม่ปิ้งในบางท้องถิ่นที่เรียกเป็นเพลงอะไร

.....

9. เพลงล่องแม่ปิ้งเป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะกี่ชั้น

.....

10. เนื้อเพลงล่องแม่ปิ้งมีความหมายอย่างไร

.....

แบบทดสอบ

เรื่อง ประวัติที่มา โอกาสที่ใช้บรรเลงเพลงปี่มโหรีและเพลงดอแม่ปิ้ง

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาทคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เพลงพื้นเมืองส่วนใหญ่มีลักษณะอย่างไร

ก. เป็นเพลงยาว ๆ ใช้เล่นซ้ำหลาย ๆ รอบ	ข. เป็นเพลงยาว ๆ ใช้บรรเลงรอบเดียว
ค. เป็นเพลงสั้น ๆ ใช้เล่นซ้ำหลาย ๆ รอบ	ง. เป็นเพลงสั้น ๆ ใช้บรรเลงรอบเดียว

2. เพลงปี่มโหรีเป็นเพลงที่ฟังแล้วให้ความรู้สึกอย่างไร

ก. อ่อนหวาน	ข. เศร้าโศก
ค. สนุกสนาน	ง. ตื่นเต้น

3. เพลงดอแม่ปิ้งเป็นเพลงที่ฟังแล้วให้ความรู้สึกอย่างไร

ก. อ่อนหวาน	ข. เศร้าโศก
ค. สนุกสนาน	ง. ตื่นเต้น

4. เพลงกล่อมนางนอน มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเพลงอะไร

ก. เพลงปี่มโหรี	ข. เพลงดอแม่ปิ้ง
ค. เพลงดอกบัวตอง	ง. เพลงขงเป้ง

5. เพลงใดเป็นเพลงที่ไม่มีเนื้อร้อง

ก. เพลงน้ำใจ	ข. เพลงกล่อมนางนอน
ค. เพลงปี่มโหรี	ง. เพลงดอแม่ปิ้ง

6. เพลงดอแม่ปิ้งเป็นเพลงในอัตราจังหวะใด

ก. 1 ชั้น	ข. 2 ชั้น
ค. 3 ชั้น	ง. 4 ชั้น

7. เพลงปทุมเป็งเป็นเพลงในอัตราจังหวะใด

ก. 1 ชั้น

ข. 2 ชั้น

ค. 3 ชั้น

ง. 4 ชั้น

8. ข้อใดไม่ถูกต้อง

ก. เพลงขงเบ้งก็คือเพลงปทุมเป็ง

ข. เพลงที่มีทำนองอ่อนหวานคือเพลงปทุมเป็ง

ค. เพลงล่องแม่ปิงมีลักษณะคล้ายเพลงล่องน่าน

ง. เพลงพื้นเมืองล้านนามีทั้งเพลงที่ใช้บรรเลงและเพลงที่มีเนื้อร้อง

9. เพลงน้ำใจ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเพลงอะไร

ก. เพลงปทุมเป็ง

ข. เพลงขงเบ้ง

ค. เพลงล่องแม่ปิง

ง. เพลงน้ำใจ

10. การบรรเลงวงสะล้อ — ซึง นิยมบรรเลงในงานใด

ก. งานวันเกิด

ข. งานขึ้นบ้านใหม่

ค. งานศพ

ง. ถูกทุกข้อ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

เฉลย

1. ค 2. ค 3. ก 4. ข 5. ค 6. ข 7. ก 8. ข 9. ค 10. ข

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ เรื่อง สะล้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 แผนที่ 5 เรื่อง การบรรเลงเพลงปี่มเป็ง เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

เพลงปี่มเป็งเป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะชั้นเดียว มีท่วงทำนองที่สนุกสนาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงปี่มเป็งได้ถูกต้องตามตัวโน้ต
2. นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงปี่มเป็งได้ถูกต้องตามจังหวะของเพลง

สาระการเรียนรู้

การบรรเลงเพลงปี่มเป็ง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ให้นักเรียนฟังการบรรเลงเพลงปี่มเป็งจากแผ่นซีดีรอมปรบมือจังหวะตามเพลง และให้นักเรียนอภิปรายถึงจังหวะของเพลงและความรู้สึกเมื่อได้ยินเพลงปี่มเป็ง

ขั้นการเรียนรู้

2. ครูนำแผนภูมิโน้ตเพลงปี่มเป็งติดบนกระดาน และแนะนำวิธีการอ่านแผนภูมิโน้ตเพลงว่าในแต่ละท่อนจะมี 8 ห้อง และใน 1 ห้อง จะมีตัวโน้ตบรรจุอยู่

3. ครูสาธิตการอ่านโน้ตเพลงปี่มเป็งทีละห้อง ให้นักเรียนฝึกอ่านตามพร้อมทั้งเคาะจังหวะ

จนจบเพลง

4. ให้นักเรียนอ่านโน้ตเพลงปี่มเป็งตั้งแต่ต้นจนจบเพลงพร้อม ๆ กัน

5. ครูสาธิตวิธีการสีสะล้อทีละ 1 ห้องเพลง ให้นักเรียนปฏิบัติตาม โดยในขณะที่นักเรียนสีสะล่อนั้นครูจะคอยสังเกตการสีสะล้อของนักเรียนว่าถูกต้องหรือไม่ จนจบท่อนที่ 1

6. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน แล้วฝึกปฏิบัติทีละคน ให้เวลาในการฝึก 15 นาที

7. ครูเดินดูทีละกลุ่มและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในการสีสะล้อของนักเรียนและให้กำลังใจโดยการชมเชยนักเรียน

8. นักเรียนสีสะล้อพร้อม ๆ กันทีละกลุ่มในท่อนแรกให้เพื่อนคอยฟังและร่วมกันประเมิน

ขั้นสรุป

9. ให้นักเรียนสี่สัปดาห์เพลงปี่มเปิ้งพร้อม ๆ กันในตอนี่ 1 จำนวน 2 เที้ยว

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. แผ่นซีดีรอมเพลงปี่มเปิ้ง
2. แผ่นภูมิโน้ตเพลงปี่มเปิ้ง
3. สະສ້ອ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การสังเกต

- การปฏิบัติการบรรเลงเพลงปี่มเปิ้งในตอนี่ 1

แผนภูมิไวยากรณ์เพลงปทุมเป้ง

ท่อนที่ 1	----	- ม - ฅ	- ฅ - ถ	- ด - ฅ	----	- ม - ฅ	- ฅ - ถ	- ด - ฅ
ท่อนที่ 2	- ด - ด	- ถ - ถ	- ฟ - ฟ	- ฅ - ฅ	----	- ด - ด	- ด - ร	- ฅ - ม
ท่อนที่ 3	----	- ด - ด	- ฅ - ม	- ด - ร	- ฅ - ฅ	- ม - ม	- ร - ร	- ด - ด

แผนการจัดการเรียนรู้ดนตรีพื้นเมืองภาคเหนือ เรื่อง สะล้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 แผนที่ 6 เรื่อง การบรรเลงเพลงปี่มเป็ง เวลา 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

เพลงปี่มเป็งเป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะชั้นเดียว มีท่วงทำนองที่สนุกสนาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงปี่มเป็งได้ถูกต้องตามตัวโน้ต
2. นักเรียนสามารถบรรเลงเพลงปี่มเป็งได้ถูกต้องตามจังหวะของเพลง

สาระการเรียนรู้

การบรรเลงเพลงปี่มเป็ง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำแผนภูมิโน้ตเพลงปี่มเป็งติดบนกระดานให้นักเรียนอ่านตัวโน้ตและเกาะจังหวะจนจบเพลง พร้อม ๆ กัน 1 เที้ยว

ขั้นสอน

2. ครูสาธิตวิธีการสีสะล้อเพลงปี่มเป็งที่ละ 1 ห้องในตอนที่สองและสาม โดยนักเรียนปฏิบัติตามทีละห้อง
3. ขณะที่นักเรียนสีสะล้อนั้นครูจะคอยสังเกตการณ์สีสะล้อของนักเรียนว่าถูกต้องหรือไม่
4. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน แล้วฝึกปฏิบัติทีละคนหรือพร้อม ๆ กัน ให้เวลาในการฝึก 15 นาที
5. ครูเดินดูทีละกลุ่มและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในการสีสะล้อของนักเรียนและให้กำลังใจโดยการชมเชยนักเรียน
6. นักเรียนสีสะล้อพร้อม ๆ กันทีละกลุ่มจนจบเพลงปี่มเป็งให้เพื่อนคอยฟังและร่วมกันประเมิน

ขั้นสรุป

7. ให้นักเรียนสี่สัปดาห์เพลงปี่มเปิ้งพร้อม ๆ กันจนจบเพลงปี่มเปิ้ง จำนวน 2 เที้ยว

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. แผนภูมิโน้ตเพลงปี่มเปิ้ง
2. สະလီ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การสังเกต

- การปฏิบัติการเล่นเพลงปี่มเปิ้งตั้งแต่ต้นจนจบเพลง โดยใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติ

แผนภูมิไวยากรณ์เพลงปทุมเป้ง

-----	- ม - ซ	- ซ - ถ	- ด - ซ	-----	- ม - ซ	- ซ - ถ	- ด - ซ
- ด - ด	- ถ - ถ	- ซ - ซ	- พ - พ	-----	- ด - ด	- ร - ร	- ซ - ม
-----	- ด - ด	- ด - ร	- ซ - ม	- ซ - ซ	- ม - ม	- ร - ร	- ด - ด

ท่อนที่ 1

ท่อนที่ 2

ท่อนที่ 3

แบบประเมินทักษะปฏิบัติเพลงปี่มเปิ้ง

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน						รวม (35)
		เตรียมและเก็บ (5)		ทำทาง (10)		การบรรเลง (20)		
		เตรียม (2)	เก็บ (3)	ทำนอง (5)	การจับ (5)	ทำนอง (10)	จังหวะ (10)	

เกณฑ์การประเมินทักษะปฏิบัติ เพลงละ 35 คะแนน

1. การเตรียมและเก็บอุปกรณ์ในการบรรเลง	5	คะแนน
- การเตรียมอุปกรณ์	2	คะแนน
- การเก็บอุปกรณ์	3	คะแนน
2. ท่าทางในการบรรเลง	10	คะแนน
- ท่าทางที่ถูกต้อง	5	คะแนน
- การจับสาย	5	คะแนน
3. การบรรเลงเพลง	20	คะแนน
- ความถูกต้องของทำนองเพลง	10	คะแนน
- ความถูกต้องของจังหวะ	10	คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

1. การเตรียมและเก็บอุปกรณ์ในการบรรเลง 5 คะแนน
 - 1.1 การเตรียมอุปกรณ์ 2 คะแนน

ให้ 2 คะแนน เมื่อผู้เรียนเตรียมเครื่องดนตรีครบทั้งสละหรือคันชัก

ให้ 1 คะแนน เมื่อผู้เรียนเตรียมเครื่องดนตรีเฉพาะสละ หรือคันชัก
 - 1.2 การเก็บอุปกรณ์ 3 คะแนน

ให้ 3 คะแนน เมื่อเก็บสละหลังจากการบรรเลงอย่างถูกวิธีทั้งคันชักและสละ

ให้ 2 คะแนน เมื่อเก็บสละหลังจากการบรรเลงอย่างถูกวิธีเพียงอย่างเดียว

ให้ 1 คะแนน เมื่อเก็บสละหลังจากการบรรเลงอย่างไม่ถูกวิธี
2. ท่าทางในการบรรเลง 10 คะแนน
 - 2.1 ท่าทางที่ถูกต้อง 5 คะแนน

ให้ 5 คะแนน เมื่อนั่งพับเพียบอย่างเรียบร้อยและสง่างาม โดยนำสละตั้งไว้ไม่เอียงไปมาเวลาบรรเลง

ให้ 4 คะแนน เมื่อนั่งพับเพียบอย่างเรียบร้อยและสง่างาม แต่สละเอียงไปมาเวลาบรรเลง

ให้ 3 คะแนน เมื่อนั่งพับเพียบอย่างเรียบร้อย แต่ไม่สง่างาม หลังโค้งงอ

ให้ 2 คะแนน เมื่อนั่งพับเพียบแต่ไม่เรียบร้อย

ให้ 1 คะแนน เมื่อนั่งในท่าอื่น ๆ
 - 2.2 การจับสละ 5 คะแนน

ให้ 5 คะแนน เมื่อจับสละตั้งไว้บนพื้นด้วยมือซ้าย มือขวาจับคันชักสละขนานกับพื้นดินด้วยนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้

ให้ 4 คะแนน เมื่อจับสละตั้งไว้บนพื้นแต่เอียงด้วยมือซ้าย มือขวาจับคันชักสละขนานกับพื้นดินด้วยนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้

- ให้ 3 คะแนน เมื่อจับสล็อตตั้งไว้บนพื้นด้วยมือซ้าย มือขวาจับคันชัก
สล็อตแต่ไม่ขนานกับพื้นดินด้วยนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้
- ให้ 2 คะแนน เมื่อจับสล็อตตั้งไว้บนพื้นแต่เอียงด้วยมือซ้าย มือขวาจับ
คันชักสล็อตแต่ไม่ขนานกับพื้นดินด้วยนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้
- ให้ 1 คะแนน เมื่อจับสล็อตตั้งไว้บนตักด้วยมือซ้าย มือขวาจับ คันชัก
สล็อตด้วยนิ้วอื่น

3. การบรรเลงเพลง 20 คะแนน

3.1 ความถูกต้องของทำนองเพลง 10 คะแนน

- ให้ 10 คะแนน เมื่อสีสล็อตได้อย่างถูกต้องตามโน้ตเพลงจนจบเพลง
- ให้ 9 คะแนน เมื่อสีสล็อตผิดพลาด 1 ห้องเพลง
- ให้ 8 คะแนน เมื่อสีสล็อตผิดพลาด 2 ห้องเพลง
- ให้ 7 คะแนน เมื่อสีสล็อตผิดพลาด 3 ห้องเพลง
- ให้ 6 คะแนน เมื่อสีสล็อตผิดพลาด 4 ห้องเพลง
- ให้ 5 คะแนน เมื่อสีสล็อตผิดพลาด 5 ห้องเพลง
- ให้ 4 คะแนน เมื่อสีสล็อตผิดพลาด 6 ห้องเพลง
- ให้ 3 คะแนน เมื่อสีสล็อตผิดพลาด 7 ห้องเพลง
- ให้ 2 คะแนน เมื่อสีสล็อตผิดพลาด 8 ห้องเพลง
- ให้ 1 คะแนน เมื่อสีสล็อตผิดพลาดตั้งแต่ 9 ห้องเพลงขึ้นไป

3.2 ความถูกต้องของจังหวะ 10 คะแนน

ให้ 10 คะแนน เมื่อสี่สัปดาห์ได้อย่างถูกต้องตามจังหวะจนจบเพลง
 ให้ 9 คะแนน เมื่อสี่สัปดาห์ไม่ถูกต้องตามจังหวะ 1 ห้องเพลง
 ให้ 8 คะแนน เมื่อสี่สัปดาห์ไม่ถูกต้องตามจังหวะ 2 ห้องเพลง
 ให้ 7 คะแนน เมื่อสี่สัปดาห์ไม่ถูกต้องตามจังหวะ 3 ห้องเพลง
 ให้ 6 คะแนน เมื่อสี่สัปดาห์ไม่ถูกต้องตามจังหวะ 4 ห้องเพลง
 ให้ 5 คะแนน เมื่อสี่สัปดาห์ไม่ถูกต้องตามจังหวะ 5 ห้องเพลง
 ให้ 4 คะแนน เมื่อสี่สัปดาห์ไม่ถูกต้องตามจังหวะ 6 ห้องเพลง
 ให้ 3 คะแนน เมื่อสี่สัปดาห์ไม่ถูกต้องตามจังหวะ 7 ห้องเพลง
 ให้ 2 คะแนน เมื่อสี่สัปดาห์ไม่ถูกต้องตามจังหวะ 8 ห้องเพลง
 ให้ 1 คะแนน เมื่อสี่สัปดาห์ไม่ถูกต้องตามจังหวะ ตั้งแต่ 9 ห้อง
 เพลงขึ้นไป

แบบทดสอบภาคความรู้ดนตรีพื้นเมืองล้านนา เรื่อง สะล้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จำนวน 30 ข้อ

คะแนน

30

คะแนน

คำสั่ง ให้นักเรียน ✕ ทับตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด

1. เครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนาสันนิษฐานว่ามาจากที่ใด

ก. จีน	ข. ลาว
ค. พม่า	ง. ประเทศใกล้เคียงและประเทศไทย
2. สะล้อเป็นเครื่องดนตรีชนิดใด

ก. เครื่องดีด	ข. เครื่องตี
ค. เครื่องดี	ง. เครื่องเป่า
3. เราใช้วัสดุใดมาทำที่หางม้าหรือสายเอ็นเพื่อทำให้เกิดการฝืดซึ่งทำให้เกิดเสียงขึ้น

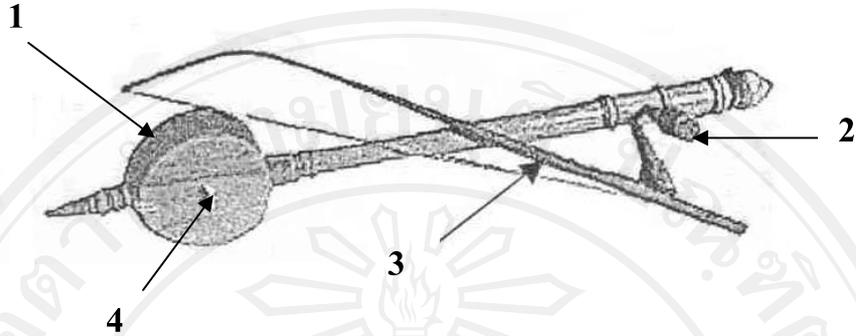
ก. ยางสน	ข. ยางพารา
ค. ยางลบ	ง. ยางพลาสติก
4. เราควรอนุรักษ์เครื่องดนตรีพื้นเมืองสะล้อหรือไม่ เพราะเหตุใด

ก. ไม่ควร เพราะ สะล้อเป็นเครื่องดนตรีที่เก่าเกินไป
ข. ไม่ควร เพราะ สะล้อมีเสียงที่ไม่ไพเราะ
ค. ควร เพราะ สะล้อเป็นเครื่องดนตรีที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคเหนือ
ง. ควร เพราะ ให้ผู้ที่ไม่มีงานทำมาเล่นสะล้อเพื่อความสนุกสนาน
5. ในสมัยก่อนการเล่นเครื่องดนตรีพื้นเมืองล้านนามีจุดประสงค์ในข้อใด

ก. เพื่อใช้บรรเลงต้อนรับนักท่องเที่ยว
ข. เพื่อใช้บรรเลงในงานปอยหลวง
ค. เพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน
ง. เพื่อใช้บรรเลงขณะไปแ้วสาว
6. สะล้อแบ่งตามลักษณะของขนาดได้กี่ขนาด

ก. 1 ขนาด	ข. 2 ขนาด
ค. 3 ขนาด	ง. 4 ขนาด

ดูภาพต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ 21 - 24

21. ส่วนประกอบของระนาดเอก หมายเลข 1 เรียกว่าอย่างไร

ก. คันทวน	ข. กลอง
ค. ระนาด	ง. กลองเสียง

22. ส่วนประกอบของระนาดเอก หมายเลข 2 เรียกว่าอย่างไร

ก. ระนาด	ข. คันทวน
ค. กลอง	ง. ก๊อบหรือหย่อง

23. ส่วนประกอบของระนาดเอก หมายเลข 3 เรียกว่าอย่างไร

ก. ระนาด	ข. คันทวน
ค. กลอง	ง. หน้าซอหรือตาดระนาด

24. ส่วนประกอบของระนาดเอก หมายเลข 4 เรียกว่าอย่างไร

ก. ระนาด	ข. คันทวน
ค. หน้าซอ	ง. ก๊อบหรือหย่อง

25. ระดับเสียงของตัวโน้ตสากล ข้อใดคือการไล่เสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง

ก. มี ซอล ฟา ลา ที โด เร	ข. ที ลา ซอล ฟา มี โด เร
ค. โด เร ฟา มี ลา ซอล ที	ง. โด เร มี ฟา ซอล ลา ที

26. ข้อใดเป็นการจับคันทวนระนาดเอกอย่างถูกต้อง

ก. ใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วก้อย	ข. ใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วนาง
ค. ใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วกลาง	ง. ใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้

27. สะลื้อมีลักษณะคล้ายกับเครื่องดนตรีชนิดใด

ก. ซอฮู้	ข. ซอด้วง
ค. ซอสามสาย	ง. ซอจันทน์

28. เครื่องดนตรีชนิดใดไม่ใช่เครื่องดนตรีพื้นเมือง

ก. สะลื้อ	ข. ซึง
ค. ขลุ่ย	ง. พิณ

29. สะลื้อเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เล่นในลักษณะใด

ก. ใช้บรรเลงเดี่ยว	ข. ใช้บรรเลงร่วมกับซึง
ค. ใช้บรรเลงในวงสะลื้อ - ซึง	ง. ถูกทุกข้อ

30. ข้อใดไม่ถูกต้อง

ก. เราควรอนุรักษ์สะลื้อโดยการซื้อสะลื้อมาเก็บไว้ในตู้ให้มิดชิด
ข. เราควรหัดเล่นสะลื้อแล้วถ่ายทอดให้ผู้อื่น
ค. การเล่นสะลื้อเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมล้านนา
ง. สะลื้อเป็นเครื่องดนตรีของภาคเหนือ

♥คิดให้ดีกว่าก่อนตอบนะค่ะ.... ♥

เฉลยแบบทดสอบภาคความรู้ดนตรีพื้นเมืองล้านนา เรื่อง สะล้อ
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 ข้อ

1. ง	11. ง	21. ง
2. ข	12. ค	22. ค
3. ก	13. ง	23. ข
4. ค	14. ข	24. ง
5. ง	15. ก	25. ง
6. ค	16. ข	26. ง
7. ค	17. ก	27. ก
8. ข	18. ข	28. ง
9. ง	19. ข	29. ง
10. ง	20. ก	30. ก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางนฤมล คำวงศ์ศา	รหัส 4682071
วัน เดือน ปีเกิด	4 มิถุนายน 2514	
ที่อยู่	72 หมู่ 5 ตำบลทุ่งต้อม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่	
ประวัติการศึกษา		
2525	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคาราวีทยาลัย	
2532	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	
2535	ปริญญาตรี การประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	
ประสบการณ์การทำงาน		
2537	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่	
2540	อาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนบ้านหางดง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่	
2542 – ปัจจุบัน	ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านแม่กึ่งหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่	